

Frans Nuyts

100 jaar

29 september 1914 - 2014

Het
gezin: vader Jef Nuyts, moeder Mieke Berghmans en hun kinderen
van links naar rechts: Jules (1913), Frans (29.09.1914) en Karel (1907).

Zijn voorouders langs vaders kant:

Nuyts Franciscus Arnoldus, Tessenderlo, 1780
x Anna Pauwels, Mol, 1816

Nuyts Petrus Jozef, 1810
x Angelica Verbruggen, 1813

Nuyts Karel Jozef, 1844
x Christiane Snoeckx, 1845
x Anna Broeckmans, 1848

Nuyts Juliaan Jozef, 1887
x Maria Berghmans, 1887

Onze honderjarige Nuyts Frans, 29 september 1914
x Maria Molenberghs, 1916-2000

Zijn vader heette officieel Juliaan Jozef, maar zijn roepnaam was Jef.

Jef Nuyts was in 1887 geboren en in 1907 getrouwd met Maria Berghmans. Hij was afkomstig uit de Polderstraat.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij naar Engeland gevlucht. Daarna werkte hij in de fabriek van Gompel en boerde na zijn uren nog wat bij om de eindjes van het jaar aan elkaar te knopen.

Hij overleed in 1956.

Zijn voorouders langs moeders kant

Petrus Berghmans, lijndraaier-landbouwer
x Maria Luyten

Peer Berghmans, Mol, 1801-1844, huislakenwever
x Maria Van Gompel 1802

Cent Berghmans, 1841, landbouwer)
x Maria Caeyers (1858-1931)

Mieke Berghmans, 1887
x Jozef Nuyts, fabrieksarbeider)

Onze honderdjarige Frans Nuyts, 29 september 1914, metselaar
x Maria Molenberghs, 1916-2000

Zijn moeder was Mieke Berghmans, een dochter van Cent Berghmans en Maria Caeyers, die op de hoek van de Oude Molenstraat en Ezaart woonden, langs de grote weg Mol-Geel. Mieke Berghmans was in 1887 geboren en in 1907 getrouwd met Jef Nuyts. Ze kregen drie jongens: Karel, Jules en Frans, onze honderdjarige. Mieke Berghmans overleed in 1970.

Zijn grootvader Karel Nuyts (°1844) trouwde in 1872 met Christiane Snoeckx en ze kregen vijf zonen en een dochter. Hij is altijd met de Polderstraat verbonden gebleven. Karel Nuyts werd weduwnaar en hertrouwde in 1907 met Broeckmans Anna, weduwe van Frans Lambrechts.

Links – De hoeve van Jozef Berghmans en Colette Wouters, dan hun lemen schuur, de tweewoonst van Wouters-Hens en Jefke Schaevers, Jef Vermeer, Trien en Jef Goelen, Karel De Backer, Nel en Peer Dries, een paadje (Schapendijk), Nel en Jan Hannes.
Rechts – De woning van Jef Lenaerts of Jefke van de Bombardon en de tweewoonst Frans en Rik Nuyts.

Op het einde van de Polderstraat woonden ook zijn verre familieleden Frans en Rik Nuyts. Hun tweewoonst, nog van leem, brandden in 1901 af.

Op het ogenblik van de brand waren ze aardappelen in de Oude Molenstraat aan het uitdoen. Ze zagen rook in de Polderstraat opwalmen, liepen ijlings naar huis, maar er was geen middel meer om hun twee koeien te redden. Ze bouwden er opnieuw.

Mia Nuyts, een verre nicht, herinnerde zich nog dat in die woning er een 'huiske' was met een dubbele bril: een gewone en een kleine voor de kinderen.

In 1906 werden bouwland en het goed (haaf en meubelen) van zijn grootvader Karel Nuyts verkocht:

Bouwland te Moll-Genebroek.

De notaris Smolderen te Moll zal provisoir verooten op aanstaande

D

i

jnsdag om 4 ure in de namiddag ter herberge van Eugeen Schaeken-Luyten 'Borgerhout' en ten verzoeke van Karel Nuyts te Moll Polder:

Een bouwland gelegen te Moll tegen den weg naar Millegem, genaamd de Casernen, groot ongeveer 80 aren en palende Vincent Berghmans, Mad. Schoenmaekers, Meulestraat en verdeel din twee kavels ter plaatse afgepaald.

Haaf en meubelen te Moll, einden Polder.

De Notaris Smolderen te Moll zal op

D

i

jnsdag aanstaand publiek verkopen om 9 ure 's morgens ten verzoeken van Karel Nuyts en kinderen te Moll Genebroek in den polder: 2 beste koeien, 1000 p. hooi, 800 p. toemaat, 4000 p. strooi, 500 p. busselstrooi, 1000 kg. beeten, drooge mutsaards, 4000 kg. patatten, naaimachine, 2 melkkruiken, kar en verder alle boerengeri

e
f en ge

Zijn grootouders langs moederskant waren Cent Berghmans (1841-1924) en Maria Caeyers (1858-1931) en ze woonden in een eenvoudige, lage Kempense boerderij op de hoek van de Oude Molenstraat en Ezaart.

Als we even inzoomen zien we zijn grootvader Cent Berghmans, die klaar staat om de grote weg over te steken, naar zijn beemd aan de Nete met een lege grasmand op zijn rug.

Er ligt nog een strooiselhoop tegen de voorgevel van de stal.
Tegenover Cent woonde Smed Van Roy, waar grote karwielen tegen de gevel leunen. Een boer dobberde met zijn kar over de kasseiweg.
Als geen ander weet deze foto de sfeer, de geur, de traagheid en de stilte op te roepen van een verdwenen wereld.
De woning had van voor een strooien dak en van achter een van half stro en half pannen. Het was het 'Koeimenneke' van Ezaart die het dak kwam dekken en herstellen. Aan de buitengevel was er nog een botermolen.
Rik Berghmans, de broer van zijn moeder, vertelde daarover:

Thuis hadden we tegen een buitenmuur een boterrad, dat met een soort krukas verbonden was met de boterstand in huis. In het grote, houten loopwiel met een luifel erboven, moest een boterhond

bl

i

jven lopen, zodat de 'traal' steeds op en neer ging.

T

i

jdens de Eerste Wereldoorlog kwamen de Duitsers ernaar

k

i

jken, want dat hadden ze nog nooit gezien.

Ik heb zelf ook eens voor boterhond gespeeld. Maar toen ik halfweg was, viel ik naar beneden en 'trulde' in het rad, met builen en bulten tot gevolg.

'Platte kaas', dat hebben we thuis veel gemaakt. In een grote handdoek werd botermelk gegoten. Het doek werd toe geknoopt aan de vier hoeken en aan een stok weggehangen. Zoals

b

goeie kun je nu niet meer kopen, ook niet meer maken met de botermelk van nu.

Op het einde van zijn leven was Cent Berghmans blind geworden en Mieke of de andere kinderen moesten dan Het Annoncenblad van Moll voorlezen, vooral wanneer er een hout- of een hooikoopdag plaatsvond.

Zijn grootmoeder was een volkse boerendochter uit Achterbos, een ferm 'vremmes', zoals men dat toen zegde.

Ze was bijna twintig jaar jonger dan Cent.

Als kind ging ze met de boter naar de markt van Mol. Ze kon niet lezen en schrijven en zette haar handtekening met een kruisje.

Zijn grootouders Cent Berghmans en Maria Caeyers waren in 1887 getrouwd en ze kregen vijf kinderen. Omdat zij bijna twintig jaar jonger was dan haar man, was Cent al bijna zestig toen de jongste telg werd geboren.

- Constantia Elisabeth (Stans) Berghmans was van 1886 en trouwde met Louis Van Gompel, de Schets genoemd.

Toen hun dochter Toke in 1937 trouwden, hebben ze nog in een huisje gewoond achter het ouderlijke huis. Het was het laatste lemen in de buurt, dat de oudere mensen zich nog konden herinneren. Het huisje bestond uit een eiken gebinte waartussen takken gevlochten waren en die beplakt waren met leem vermengd met koemest. Het dak was helemaal van stro en er lag een 'eerde' (verharde leem) vloer.

Louis Van Gompel is in 1918 aan de Spaanse griep gestorven, enkele maanden na de geboorte van Toke.

- Maria Elisabeth (Mieke) Maria was in 1887 geboren en met Jef Nuyts getrouwd. Ze kregen drie kinderen, waarvan Frans nu honderd jaar is geworden.

- Maria Julia (Julia) Berghmans was van 1890 en was getrouwd met War Smets of War van 't Kapiteintje, de schaliedekker met zijn 22 kinderen.

- Jan Frans (Sooi) Berghmans was in 1892 geboren. Hij was daardoor van de militielichting 1912. Hij stond op de militielijst en achter zijn naam was vermeld: O.Z.R. Het betekende 'oudste zoon, reklaam'. Hij had dus een aanvraag tot een vrijstelling ingediend. We kennen de reden die hij had aangehaald voor de vrijstelling en ook niet wat het resultaat is geweest. Maar in 1912 was hij toch wel als soldaat gekazerneerd in Lier. Wat er toen precies is gebeurd, is nog een raadsel, maar zijn lichaam werd tijdens zijn dienst uit de vest van die stad als drenkeling opgevist. Men sprak van moord. Dit onopgelost gebleven overlijden heeft zijn moeder nooit echt kunnen verwerken.

- Peter Hendrik (Riekes) Berghmans was een nakomertje en hij zag het levenslicht in 1900. Hij trouwde met Leonie Bollen. Ze hebben altijd in de Hooistraat gewoond.

Mieke en ook de andere kinderen werden door de mensen van Ginderbroek '... van de Rosse' of '... van Rosse Moers' genoemd.

Hun toegeworpen naam had een lange weg afgelegd, want hij kwam van hun overgrootmoeder die Moors heette, maar als Moers werd uitgesproken.

Een ongetrouwde broer van zijn overgrootmoeder woonde op 't Rond en was landbouwer, barbier, vrachtvoerder, een bekend vrouwenliefhebber en ... hij had rood haar. Dus genoeg eigenschappen om als 'de Rosse' of als 'Rosse Moers' een bekend iemand in Mol te zijn.

Na het overlijden van hun grootmoeder bleef de boerderij enkele jaren leeg achter, tot de ouders van Frans in 1927 de ouderlijke woning met het achterliggende huisje kochten.

Toen de woning werd afgebroken, bleek dat op hun zolder de drie weefgetouwen en de pers verdwenen waren.

"Deze machinerie komt nog van uw grootvader", zei burgemeester Van Hoof eens tegen de broer van Mieke. De burgervader had ze van iemand gekocht. Van wie heeft de familie nooit geweten.

Zijn ouders bouwden in 1933 er een nieuwe woning. In de hoekkamer werd een café ingericht, die de toepasselijke naam van 'In den Hoek' meekreeg.

De laatste woning aan de rechterkant (de eerste van Ezaart) is de herberg van Mieke van Rosse Moors.

Na enkele jaren werd de herberg verhuurd aan Vik Belmans, de Dikke genoemd. Later aan Victor Peeters en toen stond de herberg bekend als Dikke Vin of Dikke Fien, omdat de uitbaatster een goedlachse en gezellige vrouw was.

In Het Annoncenblad van Moll vonden we enkele aankondigingen:

1935

B
i

j Mieke van de Rosse. Heden zaterdag opening der nieuwe café van Victor Peeters.

1936 – Vogelpikwedstrijd. Er zal geworpen worden voor een schoone velo (merk Radnor), verder geldprijzen. Begin op

zondag 8 maart bij Dikke Fien. Hoek Oude Molenstraat 1, Ezaart.

Ook die uitbating lukte niet erg en na enkele jaren van leegstand, nam zijn moeder de zaak zelf weer in handen. Maar zijn ouders waren toen al wat oudere mensen. Zij droeg nog een donkere, lange rok en voorschoot tot op haar voeten. Lang heeft hun uitbating dan ook niet geduurd. En het huis werd dan als een gewone burgerwoning verhuurd. In werd het erf gekocht door kolenboer Bert Bouwens van Heidehuizen en later door gordijnenwinkel Geuens die er een appartementsblok opzette, een van de eerste van Mol.

Frans, een oorlogskind

Op 4 augustus 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit en op 29 september stonden de Duitsers gereed om Mol binnen te trekken.

In de vroege morgen vluchtte zijn moeder, die in verwachting was, naar familie in Achterbos en in de namiddag werd Frans geboren.

Frans liep school in Ezaart. Hij herinnert zich nog juffrouw Roza, het Klein Meesterke en voor meester Godard. Wie ooit bij de laatste in de klas gezeten heeft, kan uren over de 'baas' van de school van Ezaart vertellen.

Wie wat uitgespookt had, werd onherroepelijk tot de orde geroepen, op een erg ouderwetse manier. De jongen werd tot in een eenzame schoolgang mee genomen en dan wist men hoe laat het was.

Maar de jongens van 13, 14 jaar lieten zich niet zomaar aftuigen en boden op een of andere manier weerstand. Eens werden een grotere knaap en Frans weer apart geroepen, er volgden enkele klappen, maar de grote jongen duwde de meester achterover, zodat Godard in een grote kuip achter hem viel en waar hij nog met moeite uit kon.

Frans had het thuis verteld, want hij vreesde het ergste.

Zijn moeder begreep de schoolse toestand van die tijd en zei in een omfloerste taal: "Je mag weg tegenwerken, maar zeker niet 'astrand' zijn."

Maar de volgende dag begon de klas zoals gewoonlijk en over het voorval van gisterennamiddag werd geen woord meer gerept.

Op woensdag nam meester Godard zijn leerlingen mee naar zijn tuin om praktische tuinlessen te geven. Het was voor de leerlingen vooral werken geblazen: zijn tuin proper zetten. Maar achter zijn rug werden aan de 'peeën' geknabbeld en waren de laaghangende peren en appels nooit veilig.

Tegenover de woning van Frans lag aan de andere kant van de weg een braakliggend stuk land, wat nu Kleppendal heet. Het was een uniek veld om met drie boonstokken een goal in elkaar te timmeren en om dan beginnen te 'sjotten'. Uren aan een stuk. Met ruzies en vriendschap. In de buurt waren toen genoeg jonge gasten om met een ploegje tegen mekaar te spelen.

Frans deed in 1926 zijn Plechtige Communie in de hoofdkerk van Mol-Centrum, want de kerk van Ezaart werd pas in 1930 ingewijd.

Frans trouwde met Maria Molenberghs

Maria was van oktober 1916 en haar ouders woonden op de Kruisbaan, midden Turnhoutsebaan in Donk. Haar vader was arbeider in de glasfabriek van Gompel.

Maria Molenberghs was nog geen 14 jaar toen ze in de brouwerij Verscheuren op de Turnhoutsenbaan ging werken. Ze hielp bij het spoelen van flessen en het maken van limonade.

In grote steinen vaten werd 50 kg. suiker gestort. Daarna goot men er wat water bij en werd de suiker plat geroerd.

Dan kwam de baas met een pak van ongeveer 20 bij 20 bij 10 cm en voegde de inhoud van de zak bij de opgeloste suiker. Wat dat product was, wisten zelfs de arbeiders niet en bleef voor iedereen een geheim. Het product rook wel naar aluin.

Een machine spoot een vijftal cm van die brij in elke fles, die daarna met spuitwater werd bijgevoerd.

Het gebeurde dat ze 's avonds de vrachtauto nog moesten helpen laden. In het druk seizoen werkte ze van 4 uur 's morgens tot het werk gedaan was en dan was het soms 11 uur 's avonds. Maria verdiende in het begin 1,75 fr. per uur.

Met enkele vriendinnen ging Maria, ze was toen nog maar zestien, naar de bekende Meikermis van Ezaart. Daar leerde Frans haar kennen.

“Ze is er mij komen zoeken,” lachte hij achteraf wel eens. Maar zijn Maria wist wel beter.

De jongeren spraken onder mekaar af wanneer ze naar de kermis gingen. De vraag was dan gewoonlijk: “Wie gaat met de fiets?”

“Ja”, voegde Frans aan toe, “nu is de vraag: Wie kan met de auto rijden?”

“Je merkt”, filosofeerde hij verder, “het zijn niet de jongeren die veranderen, maar de wereld die anders is geworden.”

Voor ze trouwden, hadden ze al vier jaar met elkaar gegaan. Ook letterlijk bedoeld, want alles gebeurde te voet, een enkele keer met de fiets.

Zo herinnerde Frans zich nog: Te voet van Ginderbroek naar de Kruisbaan, dan te voet naar Millegemkermis, daarna te voet door de pletsende regen terug naar de Kruisbaan en vervolgens nog te voet naar de Oude Molenstraat. De jongens moesten er wat voor over hebben om bij hun lief te zijn.

Tussen de twee wereldoorlogen waren de kermissen in elk gehucht, maar ook in elke wijk de jaarlijkse hoogtepunten. De jeugd telde de dagen werkelijk af en men spaarde zijn centjes om er naartoe te gaan.

De kinderen zochten vooral vermaak op de foor en de jongeren gingen naar de cafés of zalen waar er 'spel' (dansmuziek) was. Daar stond dan gewoonlijk een draaiorgel of zat er een jazz.

Donderdags kwam Frans haar van het werk halen, maar hij moest wel wachten tot het werk gedaan was. De herbergier aan de overkant van de brouwerij had aan Frans dan een goede klant.

Daarna heeft ze in de flessenfabriek van Donk gewerkt en daar moest ze vooral de flessen op fouten keuren.

Enkele weken voor ze trouwden, rolden Maria en Frans van de preekstoel. Ze betaalden 20 fr. voor 'de roepen'.

"Of acht pinten Seizoensbier", lachte Frans.

Seizoensbier kostte toen 2,50 fr., terwijl men voor een 'Boskske' slechts 1 fr. betaalde.

Ze trouwden op 16 mei in de kerk van Achterbos. Het was toen de gewoonte dat de gewone burgers zonder mis trouwden,

alleen met de liturgie van het huwelijk, tegelijk met andere koppels.

De huwelijksfoto van Frans Nuyts en Maria Molenberghs.

Hij zit goed in zijn maatpak en pronkt met zijn bolhoed.

Zij heeft een elegant, zwart kledje aan en draagt al sierlijke handschoenen en schoentjes voor die tijd. Een witte bruidsboeket trekt de volle aandacht.

Maria bleef werken tot eind 1939, toen ze hun eerste spruit verwachtte. Het werden er acht. Het was hard werken om ze groot te brengen.

Frans heeft nog lange tijd de 'oude' wasplank uit geribd blik bewaard als souvenir voor de bijna dagelijkse was van luiers en kinderkleedjes.

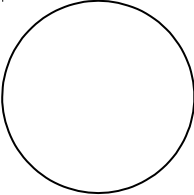
Maria moest zuinig omspringen met die ene 'pree' in het gezin. Het was elke maand rekenen om rond te komen. Het kindergeld voor haar eerste kind bedroeg slechts 28 fr.

Toen Frans in 1939 en 1940 gemobiliseerd was, kreeg hij 1 fr. per dag. Een pakje sigaretten kostte 1,10 fr.

Ze leefden tegen de armoedegrens. Ze huurden toen een woning op de Turnhoutsenbaan en gelukkig maar werd het huurgeld door de staat betaald van wie gemobiliseerd was.

Het was een triestige tijd en dan speelde van alles door een mens zijn kop.

De Tweede Wereldoorlog

Frans liet zich in Leopoldsburg fotograferen in zijn staatsie-uniform met een lederen riem en koperen knopen. De witte handschoenen hoorden bij het decor en had hij die van de fotograaf gekregen.

Frans werd in 1934 opgeroepen voor zijn legerdienst. Hij werd ingedeeld bij de medische dienst en was in Lier en in Antwerpen gekazerneerd. Tijdens zijn opleiding was het vooral lessen volgen over de medische zorgen.

In 1939 gemobiliseerd volgde zijn mobilisatie en werd hij opgeroepen in de pas gebouwde kazerne van Turnhout, die nu al geen legerplaats meer is.

Hij maakte na de Duitse inval op 10 mei 1940 ook de Achttiendaagse veldtocht mee en toen was het vooral bibberen geblazen als hij gewonde soldaten uit de vuurlinie moest ophalen en verzorgen.

Na de capitulatie op 28 mei 1940 werd hij krijgsgevangen genomen.

In lange colonnes moesten de krijgsgevangenen, die bewaakt werden door enkele Duitse soldaten met velo en geweer, richting Antwerpen marcheren.

De bewaking werd steeds scherper, maar bij de kleigroeven van Rupel muisde Frans tussen de rijen bakstenen ervandoor.

In Rumst had hij een burgerpak gekregen en mijn soldatentenuue onder wat hout weggemoffeld.

De 21ste dag na het uitbreken van de oorlog was hij terug in Mol. Dat was heel vlug voor een soldaat. Vier dagen daarna ging hij het ontleende burgerkostuum terugdragen.

Van toen af begon de oorlogsellende: geen werk, geen geld, geen eten. Zoals velen in onze streken ging Frans smokkelen.

“Je moest wel iets doen om in leven te blijven, vertelde hij.

Frans reed drie keer per week met zijn fiets tot bij Trees van Lucas aan de Hollandse grens en stapte dan te voet door bos en hei. Bij de boeren kocht hij een zak tarwe en betaalde er 7 fr. per kilo voor en bracht de vracht mee naar huis. En dan maar hopen dat men niet tegen de lamp liep. Werd men gepakt, dan was men zijn bezit kwijt en dus ook 350 fr. Dat was veel geld in die tijd.

Bij de smokkelaars waren er ook valse kapers op de kust. Eens ging zijn een jaar oudere broer met hem mee, wat eigenlijk zelden gebeurde. Ze naderden een laag bosje en ineens zag Frans er twee Duitse helmen er boven komen uitsteken. Het was op zo'n ongewone plaats dat Frans meteen besepte wat er aan de hand was. Hij wist dat sommige vrijbuiters zich in een Duits soldatenuniform hadden gekleed om zo de smokkelaars angst aan te jagen. Want wat deden die dan? Alles in de steek laten en op een lopen zetten om te ontsnappen. Die mannen lieten dan de zakken graan of andere etenswaren zo maar achter en de zogenaamde Duitsers konden die dan oprapen en mee naar huis dragen. Maar Frans kende die trucs en toen hij ineens de helmen zag, stapte hij gewoon rechtsaf en nam een ander paadje. Zijn andere broer had er totaal niets van gemerkt.

Frans ging 's nachts vaak smokkelen met Vic van de Absol (Geuens), zelfs tot in Holland. Zo kwamen ze eens terug langs

Sas IV, maar omdat Duitse soldaten daar toen rondliepen, bleven ze er wat rondslenteren, want aan de andere kant lagen hun fietsen in de bossen. Het was koud, de grassprietjes hingen vol dauw, de schoenen werden nat. Het werd al licht toen het veilig werd en ze konden oversteken.

Als hij thuis kwam, moest zijn Marie de nestels doorknippen om zijn schoenen uit te krijgen.

Ze tastten de boter, de eieren en nog wat andere zaken op tafel die ze meegebracht hadden. Ze waren de eetwaren nog aan het bewonderen toen een buurvrouw binnenkwam.

“Wat is me dat hier?” zei ze verwonderd en Frans en Marie konden niets anders doen dan haar vertellen dat ze waren gaan smokkelen.

Rond de middag stonden plotseling de politieagenten Frans van Mie Bakker (Lodewijckx) en Jan Van Baneke (Van Craenendonck) voor de deur. Zij hadden het bevel gekregen voor een huiszoeking. Gelukkig deden ze de huiszoeking nogal vlug en vonden dus niets. Ook de haver niet, die achter een dubbele muur in de kelder zat. Ze hebben die buurvrouw altijd verdacht dat ze haar mond voorbij heeft gepraat.

Het slachten van varkens kon alleen maar met een getuigschrift van het Duitse bestuur.

Een verordening op 1 december 1940 verbood de huisslachtingen:

Het slachten van varkens is alleen toegelaten in de erkende openbare slachthuizen van Antwerpen, Mechelen en Turnhout voor de provincie Antwerpen. In de andere openbare en private slachthuizen is het verboden varkens te slachten. Huisslachtingen zijn insgelijks verboden.

Wie het toch riskeerde, moest er wel voor zorgen dat het slachten zo geluidloos en onzichtbaar mogelijk gebeurde.

Frans had er een rondlopen van 170 kg. Die moest nu in het geheim geslacht worden. Hij kende Jos Van Geel, de varkenssteker van Achterbos, nogal goed en vroeg hem zijn beest te komen slachten.

De slachter zag dat zo niet dadelijk zitten hoe dat kon, maar Frans kwam zelf met de oplossing.

Wat keek de man op toen hij zijn karabijn van 6 mm naar beneden haalde. Met een schot vloerde hij het varken, het was op slag dood. Toen sleurden ze het varken in de achterplaats en de slachter begon het varken te branden. De vlammen sloegen tot tegen het houten plafond, waarop nog stro en hooi lag.

Die nacht is Frans wel twintig keer opgestaan om te gaan kijken of de schelf niet in brand stond. Ja, het waren bange dagen.

Maria en Frans kregen acht kinderen: Mariette, Leo, Lisette, Marie-Louise die in 1984 overleed, Julienne, Lea, Luc die maar veertien dagen leefde, en Bruno.

Ze hebben 14 kleinkinderen en 14 achterkleinkinderen.

Een talrijk kroost!

Frans werkte op de 'travaux'

Frans heeft vanaf zijn veertiende in de bouw gewerkt. Hij heeft zich opgewerkt van metserdienaar tot meester-gast.

Als diender droeg hij een plank vol met bakstenen getast op zijn schouder de ladder op. Of een metalen bak vol mortel. Als er tijd overbleef, begon hij al mee te metselen.

Eerst werkte hij bij aannemer Deckx. In de crisisjaren van 1930 was er weinig werk en Frans nam alles aan wat hij kon krijgen. Zo moest hij bij een aannemer van Smeermaas voor een bouwwerk naar Stokrooi tegen Hasselt.

Elke dag, twee jaar lang, reed hij toen met de fiets van Mol naar Stokrooi, ongeveer 30 km ver, langs het kanaal met maaskiezel op het jaagpad en in de winter met verkleumde handen en voeten. Eens had hij drie keer platte band op een rit.

Bij zijn aankomst volgde een dagtaak van 10 uur en dan weer met de fiets naar huis. Het waren zware tijden!

In 1951 vroeg Frans werk bij aannemer Eysermans. Het was dichterbij huis en dan kon hij na zijn uren hun eigen woning in de Oude Molenstraat bouwen. Op de plaats waar vroeger dat lemen huisje stond.

Daarna zocht Frans werk bij grotere aannemers, want hij ondervond dat daar meer te verdienen was. Soms werkte hij in 'entreprise' en werd betaald per 'kubiek'. Hoe harder hij werkte hoe meer in zijn loonzakje kwam.

Op het einde van zijn loopbaan werkte hij bij aannemer Verbeeck en hij heeft onder meer de fabrieken van Bell in Stelen-Geel mee helpen bouwen. Toen als meestergast.

In 1879 ging Frans met pensioen en hij is omringd door zijn vrouw Maria en de kinderen Leo, Bruno,

Zijn vrije tijd

De hobby's van Frans waren vissen, duivenmelken en hij is ook een hevige supporter geweest van Sport Vermaak waar zijn kleinzoon speelde.

Marie ging elke week zwemmen. Op oudere leeftijd, want ze was al 60 toen ze het nog moest leren. Ze herinnerde zich nog hoe bang ze was, toen ze de eerste keren het zwembad instapte.

Frans is van jongs af een waterrat geweest. Hij ging vooral in de zandkuilen van Achterbos zwemmen.

Eens dook hij naar een zuiger, 15 meter diep. Toen hij bij de opening kwam, zakte hij met zijn benen helemaal in het losse

zand. Gevaarlijke toeren! Marie dacht dat hij niet meer naar boven zou komen.

Frans ging ook schaatsen. Voor zijn eerste schaatsen zaagde hij twee stukken uit een metalen 'sjant' van een fietswiel, sloeg ze wat recht en bond ze met een koord door de gaatjes van de velg onder zijn schoenen vast. Het was toch niet alles. Tijdens zijn Plechtige Communie kreeg hij zijn eerste echte schaatsen van hout, blauw geverfd, met een ijzer eronder.

De Nete vroor vroeger bij grote vorst wel dicht, maar het schaatsen werd erg bemoeilijkt bij de eendenkuilen, die vaak nog open lagen. Daarom gingen ze vooral naar de Vennekens in Bel.

Op zaterdag en zondag heeft Frans zijn hele leven lang met de duiven gespeeld. Zijn laatste bekens hebben nog lang op het televisietoestel in de salon gestaan.

Zijn stunt als duivenmelker was 'Kampioen Jonge duiven' van de Verbroedering Mol in 1972. De Verbroedering bestond uit de Kempische Bond Rozenberg, De Vrije Duif Ginderbroek, De Vlugge Vlieger Millegem, De Zwaluw 't Rond en de Duivenbond van Sluis.

Frans

kreeg toen de 'gele' trui uitgereikt.

Hij was lange tijd de oudste duivenmelker van de streek. Te begrijpen als je honderd mag worden.

Na zijn pensioen reden Maria en Frans elke dinsdag met de autobus mee om een fabriek of een museum te bezoeken. Die uitstap eindigde telkens in een dancing. Meer dan 25 jaar lang. Hun busgroep werd een echte vriendenkring.

Elke woensdag ging hij kaarten bij de Gepensioneerden in de school van Ezaart en ze waren ook lid van Ziekenzorg Ezaart. Bezoeken aan hun kinderen en de verjaardagsfeesten van hun kleinkinderen vulden de andere dagen. De tijd kon niet op.

De Oude Molenstraat was bij de wijkwerkingen een grensgeval: de even huisnummers behoorde bij Ginderbroek, de oneven bij de parochie Ezaart.

Toen in 1969 de parochie Mol-Centrum in wijken werd onderverdeeld, vroegen de bewoners van de Oude Molenstraat die aan de kant van Ezaart woonden, of ze met de wijkwerking van Ginderbroek konden meedoen. Want, zo vertelde men toen,

ze voelden zich duidelijk sterker betrokken bij Ginderbroek. Mits enkele duidelijke afspraken met de parochie, het feestcomité en de ziekenzorg van Ezaart, is dat steeds goed gelukt.

Onlangs vroegen we aan Frans waarmee hij zich in zijn leven het meest te maken had: met het gehucht Ezaart of met de wijk Ginderbroek?

Het verrassend antwoord was: Met Ezaart.

Zijn uitleg was dat hij naar de school van Ezaart was geweest en dat tijdens zijn jeugd jaren zijn kameraden waarmee hij op stap trok, die van Ezaart waren. Hij had altijd al in Ezaart gewoond, kende er meer mensen en was op latere leeftijd meer verbonden met het verenigingsleven van Ezaart zoals de Gepensioneerden en Ziekenzorg.

Maar voegde hij er meteen aan toe: Ik heb me altijd erg geïnteresseerd in de wijkwerking van Ginderbroek.

Een foto van Maria en Frans, toen ze in 1986 hun gouden bruiloft vierden.

In 1996 volgde hun diamanten bruiloft, nog gezond en vol levensvreugde.

Zijn vrouw Maria overleed op 11 januari 2000.

Na haar overlijden hebben de kinderen om beurt en ook met huishoudelijke hulp Frans nog een tiental jaren thuis bijgestaan en verzorgd.

Maar een kleine drie jaar geleden viel hij in de badkamer en brak zijn dijbeen.

Na enkele maanden kliniek, ging hij naar het woon- en zorgcentrum Ten Hove. Op 10 maart 2012, op zijn achtennegentigjarige!
Zijn grote verdriet was dat zijn twee lieve poezen niet mee mochten.

Zijn verjaardagsfeest in 2012 met de hele familie in het zaaltje aan het Megenspleintje.

In

Ten Hove wordt er op een aangename manier met zijn voeten gespeeld.

2014, het wordt weer een jaartal, dat in het geheugen van Ezaart en Ginderbroek zal geprent blijven:

Frans Nuyts uit de Oude Molenstraat werd honderd!

Ten Hove had op zijn honderdste verjaardag, 29 september, een receptie ingericht. Straatafgevaardigde Jullienne Vanarwegen uit de Oude Molenstraat overhandigde een extra fruitkorf als verjaardagscadeau en voorzitter Louis Van Baelen feliciteerde de jubilaris in naam van de hele wijk.

11 oktober - Het trammetje van het Zilvermeer komt op het Pleintje van Ginderbroek toe, met aan boord de honderdjarige Frans Nuyts en zijn familie.

Frans wordt op het Pleintje verwelkomd door Louis Van Baelen, de voorzitter van het wijkcomité, en door Kris Luyckx, de voorzitter van de feestcommissie van Ezaart.

